

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio Practica ...

Unà cum Rubricis ejusdem Missæ brevibus Notis illustratis

De SS. Missæ Sacrificio Juxta Ritum Romanæ Ecclesiæ offerendo - Unà
cum Rubricis ejusdem Missæ brevibus Notis illustratis

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1676

Tit. XI. De Orationibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48307](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48307)

dum facit, caveat, ne oram circularem Birreti ex sudore capitis quandoque sordidam Casulæ imponat, & sic pretiosa Paramenta destruat; sed potius non procul à Casula in aëre teneat.

III. Circa finem Hymni dato signo surgit, Birretum Diacono porrigit, & post Ministros per longiorem viam ad Altare procedens, ante medium in plano convenientem reverentiam facit, atque ad Altare ascendit.

IV. Etsi Tamburinus l. 2. c. 5. §. 6. & Pellizarius à P. Gobat n. 392. citati putent, non esse necessarium, ut Hymnus Angelicus, qui à Choro cantatur, etiam ab ipso Celebrante submissè dicatur; contrarium tamen, & communis praxis, & ratio probat, quia licet Hymnus talis (idem etiam de Symbolo & Prophetijs in Sabbato sancto sentiendum) canatur ab alijs, canitur tamen à non Ordinatis ad hoc munus, atque adeò, quatenus ab his cantatur, non est pars Sacri, sicut Epistola & Evangelium, quæ à Levitis cantantur.

V. Dubitant nonnulli, an licitum sit eo tempore, quo Hymnus iste aut Symbolum cantatur à Choro, parvas Horas aut alias Preces recitare; ad quod quidem dubium Tamburinus l. 2. c. 5. §. 3. n. 2. respondet, id sine peccato veniali fieri non posse; sed tamen id licitum esse, æquè probabiliter Tannerus q. 10. n. 15. apud & cum P. Gobat l. c. docet, cum nulla lex id vetet, & constet passim viros Religiosos ante summptionem Hostiæ vota sua renovare, aut alias similes preces recitare, quod licitè fieri suo tempore ostendam.

TITULUS XI.

DE ORATIONIBVS.

Ritus Communis.

I. **N**E fortè quis in errorem aut dubium incidat, si apud Authores vel in Rubricis collectæ mentionem fieri advertat, noverit idem per Collectam, quod per orationem indicari, hâsque Orationes in Missa dici solitas interdum Collectas vocari, vel quia Sacerdos omnium quasi Preces colligit, vel quia supra collectam plebem fiunt, uti Gavantus ex varijs Authoribus ostendit. p. 1. tit. 9.

II. Semper dicitur una vel plures Orationes, ita tamen, ut Celebrans prius in medio Altare osculatus ad Populum se vertat, ac extensis, ac mox iterum junctis manibus, oculisque demissis *Dominus vobiscum* dicat, & accedens ad cornu Epistolæ, iterum extensis & junctis manibus, capitæque versùs Crucem inclinato (quod semper in simili casu observat) *Oremus* Orationi præmittat.

III. Si plures sint dicendæ Orationes, ordinariè prima tantùm & ultima per ordinarias clausulas concluduntur, exceptâ Missâ Feriali in Quadragesima, in qua post ordinarias Orationes in fine Missæ dictas adjicitur nova præmissis verbis: *Humiliate capita vestra DEO*, caputque ad dicta verba versùs Crucem inclinatur.

IV. Orationes omnes, quæ dici solent, in tres Classes dividi possunt. Prima est earum, quæ in Officio ratione Festi aut Feriæ occurrentis sunt dicendæ, & hæ primum locum habent. Secunda Classis est earum, quæ in Rubricis vel Missali secundo & tertio loco assignantur, & hæ tantùm Orationibus specialibus Officij cedunt. Tertia Classis est earum, quæ ad libitum Sacerdotis, vel pro devotione petentium assumuntur, & hæ omnibus alijs cedunt. Arnaud. tr. 1. tit. 7. n. 6.

V. In Festis Duplicibus & diebus Octavis, nisi aliud specialia Commemorationes occurrentium Festorum requirant, dicitur una tantùm Oratio. In Missis quoque votivis solemnibus pro re gravi unica dicitur, nullâ factâ Festi occurrentis commemoratione: unitas enim orationis dicit, & significat solemnitatem. Gavant. p. 1. tit. 9. n. 6. & alij. Missa tamen pro gratiarum actione duas Orationes admittit in Missali præscriptas, quæ quidem in Missa solemnè, in qua unica tantùm Oratio dici debet, sub una clausula dici debent, uti ex tit. 9. Rubr. n. 14. colligit Gavantus, & alij. An verò etiam in Missa privata pro gratiarum actione eadem Orationes sub una clausula dicendæ sint, non conveniunt Rubricistæ. Gavantus p. 1. tit. 7. lit. N. putat sub diversis clausulis dicendas, eò quòd Ritus Orationum plurium sub una prima clausula sit Missarum solemnium proprius; atque adeò id, quod in oppositum ex Missali Romæ anno 1621 edito dicitur, ait, sine facultate Superiorum additum fuisse, uti ipse post diligentem indagacionem comperit. Verùm

hoc non obstante, Paulus Maria Quarti p. 1. tit. 7. dub. 4. toto, omnino etiam in talibus Missis censet, illas duas Orationes sub una clausula dicendas, idque ob tres rationes. 1. quia Rubrica Missalis recogniti sine distinctione dicit, primæ Orationi, aliam pro gratiarum actione jungendam esse; neque credibile est, Rubricam talem in recognitione Missalis, quæ jussu Majorum tam accuratè facta est, sine eorum præscitu & facultate fuisse insertam. 2. Quia, cum Missa propria gratiarum actionis, Orationem quoque propriam requirat, id est, pro gratiarum actione (semper enim prima Oratio respondet Missæ propriæ) meritò utraq; Oratio de Trinitate v. g. & gratiarum actione (tanquam unica Oratio primo loco recitanda) dicitur sub unica conclusione; secus enim prima Oratio gratiarum actionem non continebit. 3. Quia sic distinguitur Missa propria gratiarum actionis ab alijs Missis, quæ etiam pro gratiarum actione de Sanctis in eorum honorem dici solent, quibus addi potest (si non solemniter celebrentur) sub diversa conclusione, loco juxta Rubricas communes debito, Collecta simplex pro gratiarum actione, nempe prima de Sancto, secunda de Officio, tertia pro gratiarum actione. Mihi in hac controversia, Gavanti sententia conformior Rubricis videtur, ut quæ cit. tit. 9. n. 14. habent hæc formalia verba: *In Missis votivis, quando solemniter dicuntur pro re gravi, vel pro publica Ecclesia causa, dicitur tantùm una Oratio, sed in Missa pro gratiarum actione additur alia Oratio, ut in proprio loco notatur. In alijs autem (intellige, quæ non solemniter dicuntur) dicuntur plures, ut in Festis Simplicibus.* Unde quando Rubrica in loco proprio, scilicet de Missis votivis, sine discrimine dicit, addendam esse in Missa pro gratiarum actione aliam Orationem, explicanda est juxta præcedentem Rubricam, id quod sæpe etiam aliàs fieri debet, ut scilicet una Rubrica per aliam explicetur, quemadmodum infra tit. 21. & tit. 27. ostendam. Nec obstat, quòd Oratio prima Missæ respondere debeat; nam cum in ejusmodi Missa pro gratiarum actione Missa de SS. Trinitate, vel de Spiritu Sancto, vel de B. Virgine legi jubeatur, verè dici potest primam Orationem Missæ respondere, cum prima Oratio vel de SS. Trinitate, vel de Spiritu Sancto, vel de B. Virgine legatur, de quibus etiam ipsa tota Missa dicitur

citur. Certè, si de alijs interdum Sanctis Missam in gratiarum actionem pro accepto quopiam beneficio legimus, frequenter eam etiam pro gratiarum actione vocitamus, nec tamen propterea juxta ipsos etiam Adversarios Oratio pro gratiarum actione primæ Orationi jungi debet. Optimè tamen faciet, qui sese consuetudini receptæ in loco, in quo versatur, accommodat. Hoc unum adhuc addo, mirum nemini videri debere, si in Missa saltem solemnè duæ Orationes primæ per unam clausulam claudantur, cùm Gavanto teste l. c. id ipsum fieri debeat in Collatione Ordinum, Consecratione Episcoporum, Virginum, Ecclesiarum, Altarium, & benedictione Abbatum, Cœmeterij &c.

VI. In Festis Semiduplicibus, etiam tempore Passionis, dicuntur ordinariè tres Orationes, & non plures, nisi aliud speciales Commemorationes exigant. Dixi *ordinariè*: quia si tempore Passionis, infra Octavam Paschæ & Pentecostes occurrat Commemoratio de Simplicibus, in Missa de Tempore aut die infra Octavam, tertia Oratio non dicitur; sicut nec in Dominicis infra Octavas occurrentibus alia communiter, quàm Octavæ fit Commemoratio. Arnaud. p. 1. tit. 8. num. 5. & 6.

VII. In Simplicibus dicuntur tres, quinque aut septem Orationes, modò impares sint, & septenis non plures. Quart. tit. 9. p. 1. n. 12. Excipe tamen Feras infra Dominicam Passionis aut Palmarum occurrentes, in quibus duæ tantùm dicuntur, prima de Feria, secunda de occurrente Festo simpliciter tantùm. In Missis verò votivis, si quæ fiunt per illas Feras & Octavas supra dictas n. 6. (etiam si de Cruce aut Passione fiant) dicuntur tres Orationes aut plures, modò impares, ut proximè dictum, quia non sunt Missæ de Tempore, sed Votivæ. Gerlac. p. 1. tit. 9. §. 5. & p. 2. tit. 3. §. 13.

VIII. Etsi Rubricæ plures præscribant Regulas ad cognoscendum, quas Orationes in Semiduplicibus & Simplicibus dicere oporteat, omnes tamen videntur ad tres sequentes revocari posse. Prima est. In omnibus Missis, quæ sub Rubrica Semiduplicis vel Simplicis de B. Virgine *explicitè* (ut fit in Octavis illius, & in Sabbato) vel *implicitè* (uti fit in Vigiliis & infra Octavam Omnium Sanctorum) celebrantur, secunda Oratio de S. Spiritu, tertia Ecclesiæ vel pro Papa dicenda est.

subintellige, tam in hac, quàm posterioribus Regulis, nisi specialis aliqua Commemoratio alicujus Sancti vel Ferie occurrentis facienda sit, tum enim illa secundo, Oratio de S. Spiritu tertio loco dicenda erit, nisi hæc quoque per secundam Commemorationem faciendam extrudatur. Secunda Regula est: In omnibus Vigilijs & Semiduplicibus infra Octavas aliorum Sanctorum occurrentibus dicitur secundo loco Oratio de S. MARIA, tertio *Ecclesia* vel pro Papa. Tertia est: In omnibus Semiduplicibus & Simplicibus, quæ non continentur in prioribus duabus Regulis, secundo & tertio loco dicendæ sunt Orationes, quæ secundo & tertio loco in Dominicis de Tempore dici solent; quòd si verò specialis Commemoratio occurrat, tum hæc secundo, & quæ alioqui secundo loco dici debuisset, tertio dicenda erit. Excipe votivas de SS. Petro & Paulo legendas eo tempore, quo in Dominicis secundo loco Oratio *A cunctis* dicitur; tunc enim, ne bis fiat explicita mentio SS. Apostolorum, secundo loco pro Oratione *A cunctis*, Oratio *Concede*, quæ est prima inter Orationes ad Libitum, dicenda est.

IX. Cùm dicuntur plures Orationes, & una est eadem cum alia ibidem dicenda, commutatur earum altera cum diversa vel ex Proprio, vel ex Communi. Exemplum commutationis ex Proprio est casus Dominicæ Septuagesimæ occurrentis ante Festum Purificationis, nam quia Secreta ejus Dominicæ eadem est cum Secreta de B. Virgine tunc dici solita, & quia B. Virgo plures habet Secretas proprias, commutatur hæc posterior cum alia Secreta propria ejusdem B. Virginis; videlicet cum *Tua Domine* ex votiva ejusdem Missa, uti expressè in Missali post Dominicæ Septuagesimæ Secretam monetur. Exemplum verò commutationis ex Communi est casus Festi SS. Quadraginta Martyrum occurrentis in Feria quinta Cinerum; & Festi S. Martini occurrentis in Dominica 22. post Pentecosten; in utroque enim casu isto Secretæ de Festis sunt eadem cum Secretis de Feria & Dominica: commutabuntur itaque in utroque casu Secretæ de Festis cum alijs Secretis ex Communi desumptis, qui est planus sensus Rubricæ. Quòd idem fit in alijs Orationibus vel initio, vel in fine dicendis, si idem contingat, ita, ut nunquam debeat commutatio unius Dominicæ aut Ferie cum Oratione

propria alterius sequentis Dominicæ aut Feriæ, uti Gavantus & alij opinantur; maximè cum Orationes Dominicis & Ferijs plerumque ita congruant, ut valde inconvenienter alijs accommodarentur. Ita Quarti p. 1. tit. 7. dub. 5. In Orationibus verò ad libitum providi Sacerdotis erit eas seligere, quæ ejusmodi mutationi non sunt obnoxia. Tametsi autem in his posterioribus duobus exemplis videatur prima Oratio cedere secundæ contra prærogativam primæ Orationi debitam, juxta quam prima Oratio non debet excludi è loco suo, id tamen non obstat; cum enim Orationes de Festo five ex propria Missa sumantur, five ex Comuni, sint formaliter idem, quia ad eundem cultum ejusdem Sancti spectant, & tantummodo materialiter sint diversæ, faciliè apparet per ejusmodi commutationem nihil fieri *formaliter* contra prærogativam primæ Orationis, ut rectè Paulus Maria Quarti l. c. advertit. Sed quæri adhuc potest hoc loco, quid faciendum sit, si v. g. dies infra Octavam Dedicationis propriæ Ecclesiæ cum Dedicatione alterius Ecclesiæ, v. g. Salvatoris aut Cathedralis Ecclesiæ Diocesanæ occurrat. Ratio dubitandi est, quia una tantum habetur Missa & Oratio pro Dedicatione, atque adeò non apparet, unde pro alterius Dedicationis Commemoratione Oratio sumenda sit. Sed responderi debet, etsi propria Oratio pro annua Dedicatione una tantum adsit, adesse tamen Orationem pro prima Dedicatione, eam proinde demptis ijs, quæ primæ Dedicationi propria sunt, pro Commemoratione secundæ Dedicationis assumendam esse, uti de facto practicatur.

X. In Missa de Patrono, qui nominatur in Oratione *A cunctis* in littera N. convenit illius loco alium nominare. Gavant. tit. 9. litt. H. In eadem Oratione, si Patronus sit dignior Apostolis v. g. S. Michaël, aut S. Joannes Baptista, ante ipsos ponendus est. Gavant. p. 4. tr. 17. n. 19.

XI. In Missa de Sancto, qui titulus est Altaris, de quo tamen non recitatur Officium, sed Missa tantum ad ejusdem Altare in die ejus Festo (quia non debet omitti Oratio illius, de quo fit Officium) convenit, ut tertia sit Oratio, quæ tunc temporis secundo loco dicenda foret; est enim hæc Missa ex votiva (quia discordat ab Officio) & ex festiva, quia eo die obiit Sanctus, aut alia ex causa tunc celebratur ejus memoria

ria)

ria) mixta. Ita Gavantus p. 1. tit. 9. lit. 1. Cujus doctrina quidem secundum se vera est; ratio tamen, quo probat ex votiva mixtam esse, non placet, quia supra jam ostendi, non hoc ipso, quod Missa aliqua discordet ab Officio, votivam esse. Rectius ergo tota Missa festiva dicitur, sed Simplicis tantum ritu celebranda, quia majorem solemnitatem Ecclesia talibus Sanctis non concessit.

XII. Oratio pro seipso ad libitum non est dicenda, cum Episcopus, vel alius Major Sacerdote adest, quia ob reverentiam potius pro ipsis orandum esset. Gavant. l. c. n. 30.

TITULUS XII.

DE COMMEMORATIONIBVS SPECIALIBVS.

Ritus Communis.

I. **E**t si Commemorationis nomine interdum in Rubricis etiam sola recordatio & commendatio alicujus v. g. Defuncti intelligatur, ordinariè tamen per illam *Collecta* seu Oratio in Missa & Breviario dicenda intelligitur, uti satis clarè ex Tit. de Commem. & ex cap. Placuit 23. q. 5. colligitur. Porro sicut in Officio Divino aliqua reperuntur Commemorationes *communes*, quæ Suffragia vocantur, & sæpiùs intra annum dicuntur; aliæ verò *speciales*, quæ tantum ratione Festi occurrentis dicuntur; ita simili modo etiam in Missa communes & speciales fieri solent. Et communes quidem quomodo faciendæ sint, patet tum ex ipsis Missis de Tempore, ubi diligenter notantur; tum ex ijs, quæ in præcedenti titulo sunt dicta. Quando verò speciales dicendæ sint, hoc in titulo explicandum erit.

II. Ex tribus ergo Regulis potissimum cognosci potest, quando specialis Commemoratio faciendæ sit. Prima est: Quotiescunque in Laudibus fit Commemoratio de aliquo Sancto, etiam in Missis privatis faciendæ est, exceptâ Dominica Palmarum & Vigilia Pentecostes, in quibus nulla in Missa fit Commemoratio, licet facta fuerit in Officio Commemoratio Festi Simplicis occurrentis. Arnaudus p. 1. tit. 7. n. 1. & 2. Secunda est: De omni Feria majore & Vigilia fit